

Studia Biblica Slovaca

Ročník 10

2018

Číslo 1

Offprint

Studia Biblica Slovaca je recenzovaný vedecký časopis zameraný na skúmanie Svätého písma Starého a Nového zákona predovšetkým zo stránky filologickej, historickej, exegetickej a teologickej.

Ročník X (2018), číslo 1

Vydáva Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského v Bratislave, Kapitulská 26, 814 58 Bratislava 1, IČO 0039786510.

Vedecké kolégium/Advisory board: Reimund BIERINGER (Leuven, B) – Georg BRAULIK OSB (Wien, A) – Peter DUBOVSKÝ SJ (Roma, I) – Pavol FARKAŠ (Nitra, SK) – Massimo GRILLI (Roma, I) – Leslie HOPPE OFM (Chicago, USA)

Šéfredaktor: Blažej ŠTRBA (BaĎín, SK)
Zástupca šéfredaktora: Jozef JANČOVIČ (Bratislava, SK)
Redaktor pre recenzie: František TRSTENSKÝ (Spišské Podhradie, SK)
Výkonný redaktor: Martina KORYTIAKOVÁ (Roma, I)

Redakčná rada /Editorial board: Jaroslav BROŽ (Praha, CZ) – Juraj FENÍK (Košice, SK) – Júlia Daniela ISKROVÁ OP (Ružomberok, SK) – Róbert JÁGER (Košice, SK) – Peter JUHÁS (Münster, D) – Branislav KLUŠKA (Ružomberok, SK) – Róbert LAPKO (Košice, SK) – Libor MAREK (Detroit, USA) – Jaroslav RINDOŠ (Bratislava, SK) – Milan SOVA (Bratislava, SK) – Jozef TIŇO (Bratislava, SK) – Gabriela Ivana VLKOVÁ OP (Olomouc, CZ)

Za lektorovanie všetkých článkov zodpovedá redakčná rada.

Obálka: Martin Mičko

Na príprave publikácie sa podieľali Leonardo Giugliano, Frederico Giuntoli, Lionel Goh OFM, Zuzana Očkajáková a Lucilla Mária Tongel'ová SDR.

Príspevky v slovenčine, češtine a v angličtine (od zahraničných autorov) alebo knihy na recenzii prosíme poslať na adresu redakcie *Studia Biblica Slovaca*, Banská 28, 976 32 BaĎín (Slovakia), redakcia@biblica.sk.

Príspevky sa požadujú v elektronickej podobe, podľa možnosti v textovom editore Microsoft Word. Ak sú používané iné fonty písma pre hebrejčinu a gréčtinu ako v programe BibleWorks, tak upresniť aké, prípadne preposlať používaný font spolu s príspevkom. Príspevok typu štúdia, poznámka alebo reflexia musí byť doplnený abstraktom a jeho anglickou verziou, anglickým názvom príspevku, max. piatimi kľúčovými slovami v slovenčine/češtine a angličtine, zoznamom bibliografie a kontaktom na autora príspevku. Nevyžiadané rukopisy sa nevracajú. Redakcia si vyhradzuje právo upraviť titulok a vykonať potrebnú jazykovú a štylistickú úpravu prijatých príspevkov. Upresňujúce podmienky pre prispievateľov sú dostupné www.biblica.sk.

Články časopisu sú abstrahované v dvoch svetových periodikách: *Old Testament Abstracts* ISSN 0364-8591 a *New Testament Abstracts* ISSN 0028-6877.

S povolením Arcibiskupského úradu v Bratislave zo dňa 3. júna 2014
Prot. N. 2229/2014

Studia Biblica Slovaca

Printed in Slovakia, 6/2018.

Vychádza dvakrát do roka.

Cena: 6 €

ISSN 1338-0141

EV 3744/09

SPRÁVY A OZNAMY

Aktualizačný seminár pre vyučujúcich a študujúcich Sväté písmo, Rím (Taliansko)

Pápežský biblický inštitút (PBI) v Ríme v dňoch 22. – 26. januára 2018 organizoval už siedmy ročník seminára pre študujúcich a vyučujúcich Sväté písmo. Témy seminárov sú striedavo zamerané na knihy SZ a NZ, tento rok boli sústredené na historické knihy SZ.

Dopoludňajší program tvorili dve hlavné prednášky biblistov, odborníkov svetového významu v danej oblasti pre všetkých účastníkov, kým popoludňajší čas bol venovaný seminárom s menším počtom účastníkov, čo vytváralo väčší priestor pre vzájomnú interakciu a možnosť diskusie.

V prvý deň prof. Simone Paganini z Inštitútu pre katolícku teológiu pri Rýnsko-Vestfálskej technickej vysokej škole Aachen (RWTH Aachen University) predstavil vývoj chápania teórie o Deuteronomistickej histórii a komplexné textové a lingvistické otázky možného vplyvu Knihy Deuteronomium na Knihy Samuelove, ako aj otázky prítomnosti deuteronomistickej teológie v Knihami Samuelových, ktorá je dnes považovaná za veľmi nepravdepodobnú. Téma vplyvu deuteronomistickej tradície na Knihy Samuelove sa objavila aj na druhý deň v hlavnej prednáške španielskeho jezuitu José Luis Sicre SJ, často hosťujúceho profesora na PBI. Predstavil najnovšie výskumy v oblasti formácie Samuelových kníh, ako aj ich vzťah s históriou. Nechýbalo z jeho strany ani uvedenie najnovších výskumov Kníh Jozue a Sudcov z oblasti ich formácie, cieľov a interpretácie.

Profesorka Béatrice Oiry z Université Catholique de l'Ouest v Angers sa vo svojej prednáške *La storia come racconto: contributi di una lettura narrativa della storiografia biblica* venovala kategórii kauzalita, ktorá spája naráciu s históriou. Spôsob narácie, použité výrazové prostriedky a iné prvky vytvárajú istý typ histórie. Dynamická sila histórie sa nachádza v priesečníku Božieho projektu a ľudskej zodpovednosti.

Prvú a Druhú knihu kráľov a rôzne exegetické školy posledných desaťročí predstavil profesor Peter Dubovský SJ. Prehľadným a excelentným spôsobom

uviedol zmeny, ktoré nastali vo výskume v 20. – 21. storočí na úrovni rekonštrukcie histórie, diachronických i synchronických analýz textu a jeho recepcie.

Karmelitán a domáci profesor PBI Craig Morrison O.Carm. sa vo svojej hlavnej prednáške venoval interpretácii postavy kráľa Dávida a jeho príbehu. Na pochopenie a interpretáciu funkcie naratívnych techník v 1Sam 16–1Kr 2 sa zamerával počas svojho popoludňajšieho seminára, v ktorom analyzoval hlas rozprávača komentujúceho udalosti v Dávidovom príbehu.

Posledné dopoludnie profesor Claudio Balzaretto, odborník na orientálne jazyky a na Knihu Ezdráš a Nehemiáš, objasnil napríklad tradičné pohľady a nové hypotézy v poexilovej histórii z pohľadov exulantov i tých, ktorí zostali v Judei. V druhej časti svojej prednášky sa venoval hypotézam vzťahu knihy Kroník s Knihami Ezdráš a Nehemiáš.

V závere seminára profesor Paolo Merlo z Pápežskej lateránskej univerzity a PBI panoramatickým spôsobom predstavil niektoré historiografické texty starovekého Blízkeho východu vo vzťahu k starozákonným textom. Prednášajúci neopnechali bokom ani helenistické obdobie a obdobie Rímskej ríše – nastolenie otázky židovskej historiografie novým spôsobom v týchto obdobiach predstavila profesorka Cristina Termini.

Popoludňajšie semináre špecifikovali na konkrétnych biblických textoch historických kníh Svätého písma prvky interpretácie niektorých udalostí, naratívne techniky v službe vykreslenia jednotlivých postáv i osobností, či udalosti biblických dejín vo svetle nových archeologických údajov.

Direktor Združenia bývalých študentov PBI, profesor Pietro Bovati SJ, sa s účastníkmi rozlúčil krátkym zhrňujúcim prejavom a pozdravom vyjadrujúcim nádej na pokračovanie: „Budúci rok v Ríme.“

Slovensko malo na seminári tiež svoje zastúpenie, a to v osobe prednášajúceho prof. Petra Dubovského SJ, dekana Fakulty biblických vied PBI a medzi 145 účastníkov patrili: Monika Golianová FMA, Mykhaylyna Kľusková, Vladimír Peregrin SDB a Blažej Štrba. Seminár naozaj – v zhode so svojimi cieľmi – poskytol priestor a podnety, a to aj vo forme otázok pre aktualizáciu, rozšírenie obzorov, pre ďalšie vzdelávanie a zdieľanie skúseností v oblasti pedagogickej a vedeckej činnosti.

*Monika Golianová FMA
Kremnická 17
851 01 Bratislava
Slovenská republika*

Obsah

Edgar KELLENBERGER Asenet. Prečo majú kmene Efraim a Manasses egyptskú pramatku?	1-11
Hryhorij LOZINSKYJ Teologický výklad v LXX? Diskutovaný prípad Ex 24,9-11	12-39
Angela Maria LUPO Preklatie od Boha pre zaveseného na dreve. <i>Crux interpretum</i> v Dt 21,23	40-59
Jaroslav MUDROŇ Odozva u poslucháča na Ježišovu aramejštinu v Mk	60-75
Helena PANCZOVÁ Grécke nadpisy žalmov. Problém lingvistickej interpretácie izolovaných prvkov	76-88
Abstrakty a recenzie	89-103
Správy a oznamy	104-106

Contents

Edgar KELLENBERGER

Asenat. Why Have the Tribes of Ephraim and Manasseh
an Egyptian Ancestress? 1-11

Hryhoriy LOZINSKY

Theological Exegesis in LXX? Exod 24:9-11 as a Case in Question 12-39

Angela Maria LUPO

God's Curse in the Hanged Man. *Crux interpretum* in Deut 21:23 40-59

Jaroslav MUDROŇ

Hearer's Response to Jesus' Aramaic in Mark 60-75

Helena PANCZOVÁ

Greek Superscriptions of Psalms. Problem of the Linguistic
Interpretation of Isolated Elements 76-88

Abstracts and Reviews 89-103

Communications and References 104-106